

STICHTING

Participatieraad Hilvarenbeek

Adviesraad Sociaal Domein Hilvarenbeek

Aan: College van burgemeester en wethouders Hilvarenbeek
Gemeenteraad Hilvarenbeek

Datum: 27-7-2020

Betreft: Covid-19 en gevolgen voor werk- en participatiekansen

Geacht college en gemeenteraad,

De Participatieraad Hilvarenbeek richt deze brief aan het college van burgemeester en wethouders en aan de gemeenteraad. Aanleiding is de bijzondere situatie die is ontstaan door het Covid-19 virus.

De preventiemaatregelen ter voorkoming van de verspreiding van Covid-19 hebben grote gevolgen voor bedrijven en werkgelegenheid en daarmee ook voor burgers in onze gemeente. De landelijke overheid heeft diverse maatregelen getroffen om op korte termijn bedrijfsleven en flex- en zelfstandig werkenden te ondersteunen om hen tegemoet te komen in de grootste acute financiële nood. Als participatieraad spreken we onze waardering uit voor deze maatregelen gericht op het streven naar een behoud van werk en naar een minimum van inkomenszekerheid voor burgers. Onze waardering geldt natuurlijk ook het gemeentebestuur en de medewerkers die de (landelijke) maatregelen hebben aangevuld en uitgevoerd.

De gevolgen van de preventiemaatregelen voor economie, werkgelegenheid en overheidsfinanciën raken ook de mogelijkheden van dienstverlening van de gemeente. De gemeente zal besluiten moeten nemen hoe in de komende periode met de beschikbare financiële middelen haar burgers zo goed mogelijk ondersteund kunnen worden. De begroting 2021 zal dit jaar opgesteld moeten worden onder slechtere financiële omstandigheden. In de voorjaarsnota is daar al een voorschot op genomen. Dit is ook mede de aanleiding voor het sturen van deze brief.

De rol van de participatieraad is het vanuit het perspectief van burgers meedenken/ adviseren bij nieuw te ontwikkelen beleid of de uitvoering van dienstverlening in het sociaal domein.

Om deze rol goed in te vullen, willen wij u vragen ons te informeren over :

- De gevolgen die Covid-19 heeft voor dienstverlening aan burgers die een beroep doen op de gemeente voor zorg of ondersteuning;
- Het aantal (extra) burgers dat een beroep doet op een uitkering Tozo en Participatiewet;
- De impact van de toegenomen vraag op de dienstverlening aan werkzoekenden.
- De inzet van de gemeente om zicht te krijgen/houden op hoe het ouderen en (kwetsbare) alleenstaanden vergaat in deze omstandigheden.

Stichting Participatieraad Hilvarenbeek

Secretariaat: De Klapstaarten 5, 5085 GA Esbeek

E-mail: secretariaat@participatieraadhilvarenbeek.nl Website: www.participatieraadhilvarenbeek.nl

Daarnaast delen wij graag een aantal voor ons belangrijke aandachtspunten voor beleid en dienstverlening op het gebied van werk en participatie.

Werk en participatie zijn belangrijke elementen voor welzijn in het algemeen

De langzame versoepeling van de maatregelen geeft ruimte voor een geleidelijke en gedeeltelijke terugkeer naar normale activiteiten op het gebied van werk en dagbesteding. Tijdens de crisis is het veel burgers gelukt om een ritme en activiteiten te vinden die voorzien in een voor hen acceptabele dag routine.

Daar waar het burgers niet zelfstandig lukt om deze routine in te vullen vragen we u om in de reguliere dienstverlening aandacht te besteden aan het invullen van een dag- en weekprogramma dat recht doet aan de basisbehoefte van zinvolle dagbesteding en het gevoel van 'nuttig en nodig' zijn. Werken of leren is één van de manieren, dagbesteding of vrijwilligerswerk kan een andere vorm zijn om structuur aan het leven te geven.

Behoud van werk voor werkenden in de banenafpraak en de Wsw

In de afgelopen jaren heeft de regio sterk ingezet op het creëren van werkkansen voor werknemers die niet in staat zijn zelfstandig het minimumloon te verdienen bij reguliere bedrijven of in het werkbedrijf. We vragen u aandacht te besteden aan de kansen voor baan- of werkbehoud van deze werknemers. Verlies van werk voor deze doelgroep betekent het verlies van grote investeringen van de gemeente in het vinden van passende plekken voor werkzoekenden en het inwerken in deze banen. Met een mogelijk geringe investering kan voor deze werkenden ingezet worden op baanbehoud. Dit rendeert zowel voor de gemeente als voor de burger voor wie anders opnieuw werk gezocht moet worden. Als participatieraad betreuren we het dat de gemeentelijke activiteiten in het kader van "Samen werkt het hier echt", ingezet in 2019, nu zijn stopgezet. Enerzijds om financiële redenen en anderzijds omdat de prioriteit voor de werkmakelaars zou zijn komen te liggen bij de beter bemiddelbare werkzoekenden. Ook voor moeilijker bemiddelbare mensen is het vinden van werk in de nieuwe situatie belangrijk. Voor zover ons bekend zijn deelnemers aan het project tot op heden nog niet geïnformeerd over de verdere gang van zaken, wat onder deelnemers leidt tot de conclusie dat het hier echt niet werkt! Een gedemotiveerde hartenkreet.

Investeren in leren en competentie-ontwikkeling gericht op werk in kansrijke sectoren

Zowel voor nieuwe werkzoekenden als voor de werkzoekenden die al in beeld zijn bij gemeente en UWV zien wij een belang in het onderzoeken van de mogelijkheden voor leren en competentie-ontwikkeling gericht op werk in kansrijke beroepen voor de toekomst.

In een aantal sectoren zoals onderwijs, zorg, logistiek en energietransitie is vraag naar medewerkers. Nu investeren in leren kan de mismatch van vraag en aanbod mogelijk voor een deel overbruggen. Stilstaan betekent de afstand tot werk vergroten, leren biedt kansen voor de toekomst. We vragen u in de dienstverlening aan onze burgers mogelijkheden die er al zijn op dit gebied maximaal te benutten.

Blijven investeren in bemiddeling voor alle doelgroepen

Veel flexwerkers en zzp'ers zijn hun werk in de afgelopen periode kwijtgeraakt en zijn nu tijdelijk aangewezen op een uitkering.

De nieuwe werkzoekenden én de al bekende werkzoekenden met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt verdienen beiden aandacht. Wij vragen u daarbij oog te houden voor het risico van verdringing van baankansen voor de kwetsbaarste groepen. Passend werk biedt meer kans op duurzame invulling van vacatures en betere matchmogelijkheden als de arbeidsmarkt weer aantrekt.

Naast deze aandachtspunten op het gebied van werk en participatie, willen we nog ingaan op een aantal onderwerpen die bij de bespreking van de voorjaarsnota op tafel zijn gekomen.

Als participatieraad hebben we in de afgelopen jaren regelmatig geadviseerd over minimabeleid en schuldhelpverlening. Zo ook over de in maart 2019 vastgestelde nota schuldhelpverlening 2019-2022. We zien nu in de voorjaarsnota het voorstel om de in dit kader ingevoerde functie van gids in geldzaken weg te bezuinigen, ondanks de gebleken grote effectiviteit van de functie dankzij de daarin gebundelde kennis van regelgeving en dankzij de directe lijnen vanuit die functie met het voorliggend veld en de gemeentelijke collega's. (RIB 2020-64). Wanneer we de RIB zien als een bij motie gevraagde evaluatie van de functie, dan zien we daarin nog geen bij motie gevraagde bijdrage aan voorstellen over de grotere toegankelijkheid van systeem en procedures.

Als participatieraad vinden we het onjuist om deze functie weg te bezuinigen, puur in alleen de veronderstelling dat de taken van de functionaris elders in de infrastructuur van dienst en hulpverlening kunnen worden ondergebracht. Als dat buiten de gemeentelijke organisatie is, dient daar toch eerst helderheid over te bestaan waarbij de gewenste toegankelijkheid en het voordeel van korte lijnen waarschijnlijk een stuk minder zullen worden. We zien ook de nieuwe wetgeving schuldhelpverlening en de huidige corona-crisis als ontwikkelingen die het handhaven van de functie gids in geldzaken juist noodzakelijker maken.

Een tweede punt waar we onze zorg over uit willen spreken is de bezuiniging op het welzijnswerk van Contour de Twern. Met name de ondersteuning van de dorpsondersteuner en de buurtondersteuners, en het coördineren van het vrijwilligerswerk dienen naar onze mening niet over verschillende coöperaties binnen onze gemeente gespreid te worden.

De vraag doet zich voor of de inzet van vrijwilligers de meest zaligmakende/juiste wijze is van bezuinigen. Vrijwilligers kunnen NOOIT het werk van beroepskrachten overnemen. Hun inzet kan soms een bezuiniging wel verzachten omdat zij veelal gericht zijn op het verhogen van het welbevinden van de cliënt. Omdat (een deel van) de taken die door de bezuinigingen niet meer door Contour uitgevoerd worden en bij vrijwilligersorganisaties (w.o. dorpscoöperaties) komen te liggen, is er sprake van 'arbeidsverdringing'. Naast een verzwaring en zelfs mogelijke overbelasting met taken van een – overigens steeds kleiner wordende – groep van vrijwilligers, verdringen deze vrijwilligersklussen ook betaalde arbeid van een beroepskracht.

Voor het behoud van een goed functionerend vrijwilligerswerk zijn goede condities onontbeerlijk, zoals het aanbod van deskundigheidsbevordering. Te constateren is dat we te maken hebben met een toenemende vraag naar vrijwilligers en ondersteuning van mantelzorg om steeds ingewikkelder/lastigere

cliënten te begeleiden bij thuis-wonen, schulden, demente ouderen, opvoedproblemen en eenzaamheid. Mensen met meer problemen, met een psychiatrische achtergrond, verstandelijk gehandicapt, kwetsbare ouderen en vluchtelingen. Daar kun je niet zomaar een willekeurige onervaren vrijwilliger heen sturen! Er dreigt een spiraal omlaag: minder beroepskrachten voor meer vrijwilligers, die steeds complexere cliënten moeten helpen. De schaarse professionals concentreren zich op de zware gevallen, waardoor lichtere problemen en zaken als opbouwwerk en activiteiten onvoldoende aandacht krijgen. Het is dan ook twijfelachtig of de transitie op deze wijze verantwoord gerealiseerd kunnen worden.

Naar onze mening ondermijnen bezuinigingen ook de eigen kracht van burgers in onze participatiesamenleving. Het ondersteunen van 'eigen kracht en sociale netwerken van burgers' is in geding omdat door de bezuinigingen er te weinig beroepskrachten overblijven om vrijwilligers te begeleiden, waardoor de pijler onder het Kabinetsbeleid van de decentralisaties en 'Participatiesamenleving' wankelt.

Als gevolg van de bezuinigingen staan wijkvoorzieningen en ondersteuning van vrijwilligers echter onder druk. Juist deze voorzieningen zijn cruciaal om met laagdrempelige, goedkope vroeg hulp de transitie waar te maken.

De continuïteit van vrijwillige inzet, ondersteund door professionals dient gewaarborgd te worden. Nu gemeenten door bezuinigingen meer afhankelijk zijn geworden van de inzet van vrijwilligers, is het zaak om aan de slag te gaan met een integraal en toekomstbestendig vrijwilligers (werk)beleid.

Wij vragen ons af wat de rol van de vrijwilligerscentrale bij Contour gaat worden: wij beschouwen het steunpunt als een cruciale schakel tussen beleid en uitvoering.

Omdat voor ons het vrijwilligerswerk onderdeel is van een breder maatschappelijk terrein, zoals zorg, welzijn en participatie, vragen wij ons af op welke wijze vanuit het Wmo-beleid de ondersteuning van de vrijwilligers in zorg en welzijn in de toekomst geregeld gaat worden.

Samenvattend zijn wij van mening dat taken die eerst door beroepskrachten werden uitgeoefend, niet volledig kunnen worden overgedragen aan vrijwilligers. Er mag niet gemakshalve van uit worden gegaan dat vrijwilligers in de nieuwe participatiesamenleving deze gaten wel kunnen opvullen. Professionals blijven onmisbaar voor de continuïteit, de coördinatie en het ingrijpen in onverwachte situaties en voorkom dat door de bezuinigingen dat welzijns- en vrijwilligersorganisaties overbelast raken.

Graag vernemen we uw reactie op de gestelde vragen en genoemde aandachtspunten.

Met vriendelijke groet,

Leon Bertens
Voorzitter Participatieraad Sociaal Domein Hilvarenbeek

